

Streszczenie:

Rozprawa doktorska pt. *Kompetencja Prezydenta RP do powoływania sędziów* dotyczy klasycznego zagadnienia z zakresu prawa konstytucyjnego. Celem pracy jest odpowiedź na następujące pytania badawcze: 1. Z czego wywodzi się współczesna kompetencja Prezydenta RP do powoływania sędziów? 2. Jaki charakter prawny ma kompetencja Prezydenta RP do powoływania sędziów? 3. W jakim charakterze działa Prezydent RP, realizując kompetencję do powoływania sędziów? 4. Jaki charakter ma wniosek KRS o powołanie danej osoby na stanowisko sędziego? 5. Czy Prezydent RP ma obowiązek skorzystania ze swojej kompetencji w wypadku otrzymania wniosku KRS o powołanie danej osoby na wolne stanowisko sędziowskie? 6. Czy wykonywanie przez Prezydenta RP kompetencji do powoływania sędziów podlega kontroli sądowej (szerzej: kontroli organów władzy sądowniczej), a jeśli tak, to jaki organ jest władny do jej dokonania i w jakim zakresie? 7. Jak nieprawidłowości na etapie poprzedzającym procedurę powołania sędziego wpływają na ważność samego aktu powołania?

Praca składać się będzie z 3 części:

Pierwsza część dotyczy badań źródłowych i opracowań historycznych dotyczących genezy obecnych przepisów dotyczących powoływania sędziów ze szczególnym uwzględnieniem roli jaką odgrywała w nim głowa państwa. Celem analizy jest ustalenie jak kształtowanie się tej kompetencji wpłynęło na jej dzisiejszy kształt.

Druga część rozprawy doktorskiej dotyczy prac komisji konstytucyjnej na przepisami art. 144 ust. 3 pkt 17 oraz art. 179 Konstytucji. Ponadto przeprowadzona jest tam szeroka analiza pojęcia prerogatywa, jego znaczenia i roli jaką nadają one pozycji ustrojowej Prezydenta, w szczególności w kształtowaniu władzy sądowniczej i procesie powoływania sędziów.

Trzecia część pracy dotyczy analizy możliwości sądowej kontroli wykonywania przez Prezydenta jego prerogatywy do powoływania sędziów. Zostanie w niej przeanalizowane obszerne orzecznictwo Naczelnego Sądu Administracyjnego, Sądu Najwyższego oraz Trybunału Konstytucyjnego. Efektem analizy ma być odpowiedź na pytanie czy istnieje organ władzy sądowniczej zdolny do kontroli wykonywania prezydenckiej prerogatywy do powoływania sędziów i jeśli tak, to który z nich posiada kognicję w tej sprawie.

Tezą główną dla pracy jest stwierdzenie, że ukształtowanie kompetencji do powoływania sędziów jako prerogatywy jest jednym z przejawów zasady podziału władzy,

a jednocześnie gwarancją, że władza sądenia będzie powierzana określonym osobom przez organ o największej legitymacji demokratycznej w Polsce.

W konkluzji efekt badań zostaje zestawiony z następującymi hipotezami badawczymi:

1. Rodowód kompetencji Prezydenta RP do powoływania sędziów sięga czasów monarszych. Obecne ukształtowanie kompetencji Prezydenta RP do powoływania sędziów stanowi dostosowanie kompetencji monarchy do współczesnych realiów.
2. Ukształtowanie kompetencji Prezydenta RP do powoływania sędziów jako prezydenckiej prerogatywy było spowodowane celowym działaniem ustrojodawcy, mającego na celu nadanie w ten sposób tej kompetencji jej szczególnego charakteru.
3. Ukształtowanie kompetencji Prezydenta RP do powoływania sędziów jako prezydenckiej prerogatywy zwiększa pozycję ustrojową władzy sądowniczej oraz wzmacnia zasadę podziału i równoważenia władz.
4. Rola Krajowej Rady Sądownictwa w procesie powoływania sędziów ogranicza się jedynie do zainicjowania tego procesu, natomiast sam wniosek ma dla Prezydenta RP charakter niewiążący.
5. Prezydent ma prawo odmówić powołania na urząd sędziowski osoby objętej wnioskiem KRS.
6. Wykonywanie przez Prezydenta RP kompetencji do powoływania sędziów nie podlega kontroli organów władzy sądowniczej. Żaden sąd nie jest władny orzekać w sprawie ważności prezydenckiego aktu powołania na urząd sędziego. Jedynym organem mającym kognicję do oceny wykonywania przez Prezydenta RP jego kompetencji prerogatywnych jest Trybunał Stanu.
7. Z orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego wynika, że częste zmiany dokonywane w ustawie o KRS oraz w prawie o ustroju sądów powszechnych i prawie o ustroju sądów administracyjnych ukształtowały na przestrzeni lat różne standardy w procesie wyłaniania kandydatów na sędziów.
8. Nieprawidłowości w procesie wyłaniania kandydatów nie mogą prowadzić do unieważnienia prezydenckiego aktu powołania sędziego. Nieważność takiej czynności może być stwierdzona jedynie w ściśle określonych przypadkach, które potwierdzają brak przymiotu aktów urzędowych danych czynności dokonanych przez Prezydenta RP.